

Lip. 25 - 1891

FAMILIA

FÓIE BELETRÍSTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR «SOCIETATI PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR:

IOSIF VULCAN.

ANUL XXVII — 1891.

Bibl. Univ. Cluj.
Nr. 890. 1891.

Sibiu
T. 504.

ORADEA-MARE, 1891.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LANG.

CUPRINSUL.

Portrete și ilustrațiuni.

	Pag.
1. Andaluziana	5
2. Șahul Persiei	17
3. Dumineca iérna	28, 29
4. Iérna în Norvegia	40, 41
5. Hăiatul în scana	53
6. Epaminonda Bucevșchi	61
7. Pe gânduri	65
8. Zebra curagióasă	77
9. Scrisórea mamei	88, 89
10. Surióarele	101
11. Militeii	109
12. Compositorul și lăutarii	121
13. La pândă	132, 133
14. La móră	145
15. Nani, nani, copilaș	157
16. Simeon ajută lui Christos să ducă crucea	169
17. Gondola în pluteșce	184
18. Oglinda codrilor	185
19. Pe malul apei	196
20. Theodora	208
21. Ion C. Brătianu	218
22. Vânătoarea reușită	221
23. Natalia exregina Serbiei	229
24. Belgrad	233
25. Tudor cav. de Flondor	241
26. Bucuriile primăverii	245
27. Mareșalul Moltke	257
28. Biserica Dómna Halașa în București	265
29. Regina nopții	269
30. Micul recrut	281
31. Catastrofa dela Mönchenstein	293
32. Mihail Cogălniceanu	301
33. Velociped pe apă	305
34. Statua lui Eliade în București	313
35. Țiganca vtăjitoare	317
36. Fiume	329
37. Casino la Nizza	341
38. Statua lui Mihail Vitezul în București	349
39. Alesandru Dumas acasă	353
40. O boerésă rusă	365
41. Cum se face majolica	377
42. Ateneul român în București	385
43. Despărțirea	389
44. Primul amor	401
45. Tapirul	413
46. Lascar Catargiu	421
47. Mica artistă	425
48. Cănele fidel	437
49. Eleoa Văcărescu	445
50. Constantinopol	449
51. O fată din Georgia	461
52. Veronica Micla	469
53. Pe malul mării	473
54. Pe gânduri	485
55. Teatrul Național în București	493
56. Nopțe venețiană	497
57. Păcurariul din câmpie	509
58. În grădină	517
59. La vrajnită	521
60. Universitatea în București	529

	Pag.
61. Industrie de casă în Voralberg	533
62. Lupta cu Orea	545
63. La patinat	557
64. Pipa moșului	569
65. D. A. Sturdza	577
66. Pocalul frățietății	581
67. Vișegrad	589
68. Cănoie din muntele St. Bernard	593
69. La pândă	604
70. Brahmanii în India	605
71. Nazareth de cătră mișcăți	608
72. Suferințe tantalice	609
73. Holandeze mergënd la târg	621

II.

Poesii.

<i>Cornel Botes</i> : De ziua nunții tale	26
" Cum trece trenul	76
" Neteminieta vieții	119
" Hristos	165
<i>P. Dulfu</i> : Credeam că e sfinția sa	15
" Nemulțumitorului i se ia darul	361
" Iérna	520
<i>George din Malibuș</i> : Carte 'n doliu	52
<i>Giordano</i> : Epigrama	153, 173, 199, 584
<i>Veronica Micla</i> : La un portret	471
<i>V. B. Munteșcu</i> : Decepțiuni	25
" Va străluci pe cer	62
" Trecu viața	105
" Unde grăbești?	290
" Limfa urei	359
" Nopți	397
" Remas bun copilărie	518
<i>George Murnu</i> : Carte veche	398
<i>Elisa Mustea</i> : Astă nopțe	595
" Astăzi des de dimineță	619
<i>A. Naum</i> : Ideal	314
<i>Matilda Poni</i> : În visul nopții	129
" Pe un album	325
<i>Traian H. Pop</i> : Ce te niți	13
" Nenorocit	51
" Trei virtuți	85
" Dedicație	155
" Mona, tekel, Iares	207
" Trece pașul vremii	266
" Scrisórea	375
" Séru	433
<i>Rădulescu-Niger</i> : Când nu-i noroc, degiaba	4
" Priveliște de iérnă	38
" Pietre scumpe	86
" Vedenia lui Vintila	141
" Preursire	279
" Ochi cerești și pământești	351
" La plivélă	458
" Din viața de tóte zilele a	496
" țéranului	496
" Moda	531
" Muma	568
<i>I. M. Băltisoran</i> : Ce te miri?	555
" Sonet	578
<i>Ioan M. Roman</i> : Mariei	230

	Pag.
<i>Ioan M. Roman</i> : Intre omeni	339
» Dor de mörte	387
» Din miejă-noapte	410
» Departe	590
<i>Carol Scrob</i> : Țeranul	483
<i>Th. Șerbănescu</i> : Dorință störpă, trad. de C. Scrob	543
<i>Smara</i> : Peste-un veac	97
» Fără line?	243
» Odă la sörö	364
<i>Lucreția Suciu</i> : La Boboteza	1
» Vedenie	37
» Poveste veche	73
» Lacrimi de sörö	117
» Sonet	196
» Trei cununi	302
» Furtună	337
» Intrebare și raspuns	373
» De eri și de astăzi	505
<i>Maria Suciu</i> : Ruga unei june	422
<i>Dimitrie Teleor</i> : Copilă dragă	210
<i>Ioșif Vuican</i> : La jubileul Academiei Române	181
» Căștigul moral	253
» Mörtea poetului	601

Traduse:

<i>Eugène Manuel</i> : Roșbița, tradusă de Nicolae Țincu	219
<i>Fetraru</i> : Sonete, traduse de Ioan Bocanici	75
	106, 131
<i>Elena Văcărescu</i> : Luna lui mai, trad. de I. I. Livescu	447
» Fantoma, trad. de Carol Scrob	603

III.

Novela schițe, plesă.

a) originale.

<i>N. A. Bogdan</i> : Straja	578
<i>Carmen Sylva</i> : Sola	163
<i>Ioan Macovei</i> : Pită, slănină și hani, episod din 1848	13
» Ilenu, novelă	505
<i>Gr. Mănușteanu</i> : Marișora, novelă	98
» O despărțenie, novelă	207
» Memoriile unui spânzurat	351
» Drac bălțat, farsă	433
» O glumă	517
<i>I. T. Mera</i> : Gara satului	325
<i>Radulescu Niger</i> : Sörö Petru, novelă	49
» In divorț, novelă	182
» Ultima încără a unei patimi, nov.	229
» Grașela de adresă, novelă	373
<i>Smara</i> : Apeșta dintr-o Prunțuri, novelă	117
<i>Dimitrie Teleor</i> : Prinul meu bolnav, novelă	289
» Sergentul Cătălin	602
<i>Ioșif Vuican</i> : Scrișörea secretă	277

b, traduse:

<i>Burierre și Lovin</i> : Pianul Bertei, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	107
<i>Nestho Desplantes</i> : Odulia, poveste fantastică, trad. de I. S. Spartali	375
<i>Al. Dumas fiul</i> : Juvaerul reginei, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	327
<i>Antonio Ghislanzoni</i> : Paulo Rubly, novelă	86
<i>Paul Ilugovici</i> : Tinera Alleluia	611
<i>Pierre Loti</i> : Măhnirea unui ocaș bătrân, trad. de D. Stăncescu	594
<i>Eugen Scribe</i> : Jertfa de sine, comedie in 1 act, trad. de N. A. Bogdan	399
<i>Dumitru Stăncescu</i> : O cursă, nov. tradusă	168
<i>Ivan Turgenev</i> : Doi țrăți	511
<i>Emile Zola</i> : Inundatia, novelă, trad. de I. Kussu	4

IV.

Din popor.

<i>N. A. Bogdan</i> : In ciuda lui Dumnezeu	85
» Colindătorii	603
<i>Ioan Bota</i> : Doine din Ardeal	583, 595
<i>Petru Conda</i> : Doine dela Cincia	68
<i>Mihai P. Crăciun</i> : Doine din Bănat	426, 523, 535
<i>Petru Herța</i> : Doine din Biharia	172, 378, 390
<i>Aurel Iana</i> : Părintele Zamfir și vlădica, anecdotă	25
» Firicel Petru, poveste	156
» Dragostea românei in descănțec	256
» Domnul doctor, anecdotă	356
» Săn Ciorgiul, credințe și datini	411
<i>S. Liuba și A. Iana</i> : Medicina populară	531
<i>V. Magdu</i> : Voin și mândra, baladă	7
» Mândra și voinicul, baladă	54
<i>S. Fl. Marișanu</i> : Inșușirile miresei, datini la nuntă	1
<i>Dr. At. M. Marișescu</i> : Nume familiare românești	8, 18
<i>Ioan Pop Releganul</i> : Bröscă — femeie, poveste	304
» De ce nu pot arborii umbilă, poveste nemțescă	378
<i>Vasile Sala</i> : Doine dela Heiș	78, 90
<i>Elena D. O. Sevastos</i> : Strigoii, poveste	265
» Mai bine c'un voinic la pagubă, decât c'un mișel la căștig	313
» Așă-i norocul, poveste	421
» Cumintele făgădușee — și prostul trage nădejde	493
» Cum și-i partea și norocul, așă și pe lume locul	589
<i>Șie</i> : Doine din Maramureș	292, 292, 330, 352
<i>Dumitru Stăncescu</i> : Impărăția Arăpușchii, poveste	105
» Irimia, basm	145
<i>Constantin Vodă</i> : Doine din Caraș-Severin	7, 18, 30, 42
<i>Elena Voronea</i> : Cele șapte ciöre, poveste	553
<i>Z. Voronea</i> : Nume familiare românești din Bucovina	623

V.

Literatură, critică, estetică, artă.

<i>Dr. G. Crăinicean</i> : Frumșetea perfectă	607
<i>Traian Demetrescu</i> : Diletantismul Țincu și Teleor	331
<i>B. P. Hașdeu</i> : Arminden	37
<i>Dr. M. Hârșu</i> : Mama lui Goethe	559
<i>Dr. At. M. Marișescu</i> : Sulfzele estii și iste in numele de localități românești	187
» Medicina babelor, de D. P. Lupașcu, dare de sémă	507
<i>Teodor Roșiu</i> : «Über den Ursprung der Romanen» de Traugott Tamm, dare de sémă	160
<i>Smara</i> : Veronica Micle, conferință	409
<i>Fără nume</i> : «Dömma Chiașoa», dramă de Radulescu Niger și N. Țincu, dare de sémă	476

VI.

Istorie, instrucțiune, igienă.

<i>Dr. V. Babeș</i> : Tuberculoza	388
<i>I. G. Barișin</i> : Momente istorice	193
<i>Dr. G. Crăinicean</i> : Nutrirea copiilor mici	310

	Pag.
<i>Nic. Densușianu</i> : Publicațiunile istorice ale literaturii române în 1882—1889, dare de semn, trad. de Teodor Roșiu	520
<i>M. Kogălniceanu</i> : Autobiografie	565
<i>G. I. Lahovari</i> : Otlul, conferință	448
<i>Preotul Macavei</i> : Scrisori către un tiner clarie	104
	123. 135. 147
<i>Hipolite Meunier</i> : Cum trebuie să se nutrească copiii	424
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Museu pentru îmbrăcăminte românească	349
<i>Teodor Roșiu</i> : Un vechiu metod de calculare pe degete	400

VII.

Viță socială.

<i>Arad</i> : Balul și concertul din 28 febr.	91
" Serbarea unui regiment român	125
" Reuniunea femeilor române	249
<i>Boing</i> : Serată teatrală-declamatorie	284
" Concertul teologilor	368
<i>Blaj</i> : Serată musicală	45
" Bal	67
" Reuniunea femeilor române	80
<i>București</i> : Mărtea lui I. C. Brătianu	222
" Jubileul regelui Carol	223
<i>Th. Costan</i> : Scrisoare către o amică	367
<i>N. Cugler</i> : Dorin	19
<i>Gullus</i> : Un astrolog din secolul al XVII	67
<i>I. Goldiș</i> : Dela Constanța	487
<i>Jules Janin</i> : Intonație în sora, trad. de D. Stăncescu	624
<i>Lugeș</i> : "Crain Non" în Lugeș	259
<i>Ioan Macavei</i> : Dedicție	43
" Scrisori din prisoarea de stat	379
<i>Marion</i> : Să mai crești în visuri	451
" Una ca multe	524
<i>Gr. Mărușean</i> : Către o fată	79
" Ochiul șerpelui	235
" Vino iubit-o !	307

	Pag.
<i>Gr. Mărușean</i> : Nimicul	343
" Moși pe groși	511
" Eu sunt un asasin	596
<i>Mimi</i> : Dela băile Herculane	819
<i>Moise</i> : Scrisoare din Berlin	55. 111. 201
<i>Nicodem</i> : Zor de Peșce	147
<i>Dionisie O. Olinescu</i> : Societatea doamnă din Bucovina	50
" Serata Armoniei în Cernăuți	105
<i>Ioan Russu</i> : Scrisoare din București	44. 80
" Ultimul Crăciun	612
<i>Dumitru Stăncescu</i> : Jalba către Dumnezeu	79
<i>Dimitrie Teleor</i> : Jean	439
" Nini	497
" E foarte bun, e foarte reu	548
" O convorbire	584
<i>Timișoara</i> : Concertul și balul român	111
<i>Iosif Vulcan</i> : Dela București 212. 247. 271. 295	463
" Castelul Peleş	536
<i>W+a</i> : Impresiuni sociale din Selagiu	173

*VIII.

Societăți de cultură.

1. <i>Academia Română</i> : Jubileul Academiei Române	124. 101
" Sesiunea generală	136. 176
" Intemeierea Academiei Române, de V. A. Urechia	188
" Inaugurarea societății academice române în 1867	283
" Raportul secretarului general D. A. Sturdza, la jubileul Academiei	296
2. <i>Asociațiunea transilvană</i> : Adunarea generală din Hațeg	391

Alară de acesta, mai în fiecare număr, cugetări, glume, noutăți, literare artistice și sociale, modă, din țară și din străinătate, ghicitori de tot felul și altele.

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
6 ianuarie st. v.
18 ianuarie st. n.

Este în floare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 n.

Nr. 1.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

La Boboteză.

Veseli a trecut Crăciunul și dorințele de- atunci
Nimeni nu le mai simțese, numai cetele de prunci.
Dar, s'apropie »Iordanul», Boboteză e pe prag!
Lasă ningă, gerul crepe toate crengile de fag,
Să se facă foc cu ele, va fi vatra arsă bine.
Ca și inima de fată, arsă 'n doruri și suspine...

Laița dela ferestră e curată ca oglinda,
Mesa 'ntinsă cu meseaiul, măturată e și tinda,
După ușa ei o fată; două șire de mărgele
Ține 'n mână, le deslăgă și desface dintre ele
Pânglicuța nasădită — cum șei densa din auz.
Mai ia încă șase bobo palbine de cucuruz,
Și se roagă lui, din suflet, roagă-se așa cu drag,
Apoi ia panglica, bobii, le ascunde chiar sub — prag...

Tropot vesel se aude, ager glas de clopoștele,
Melodia cu »Iordanul», se învâluie cu ele;
Popa trece pragul casei și stropind cu apă sfântă,
Cântă pruncii pe-nsurșite, chiar și sfântul vesel cântă...
Sfârșind popa sfânta slujbă, pronic sbier prunci iordanul,
Găzdărița dă colacul, gazda dă în cofa banul;
Năvălind pe ușa casei, toți se duc cum au venit.
Er felța, zimbitor, scote semnul lănuit,
Pânglicuța nasădită, bobii galbini, de sub prag;
Și șoptește după ușa: Dă-mi-o, că mi-i drag!

Lucreția Suciu.

O credință la țerancele noastre că: postind totă ziua de
Boboteză, în panglica dintre mărgele, 6 bobo de cucuruz și le
așază sub prag; că venind popa cu crucea, trece pragul — dă
și peste semnele ascunde. Apoi, fata le pune sêra când se culcă
sub perină și năpoca își visează iubitul.

L. S.

Insușirile miresei.

(Din »Nunta la Români.»)

O fată mare, care voește să se mărite până a nu
deveni fată bătrână, trebuie să posedă următo-
rele însușiri, și anume: să fie onestă, statornică,
sirguincioasă, stringătoare, grijulie, înțeleptă,
frumostă și mai pre sus decât toate acestea să-
nătosoasă.¹

Și cum că intru adevăr acestea sînt însușirile
cele mai de frunte și mai căutate de poporul român,
ne putem încredința nu numai din experiența de toate

Vezi și »Columna lui Traian», an. XI. p. 384.

șilele, ci și dintr'o mulțime de proverbe și cântece
poporane, cari sînt răspândite în toate părțile locuite
de Români.

Așa în privința onestității sêu a purtării celei
bune un proverb ne spune că »cîntea e mai scumpă
decît tôte.»²

În privința sirguinței unui proverb foarte vechiu
și destul de răspîdit dîce:

Sirguința
Țese pânza,
Eră lenea
Pierde vremea.

Alt proverb tot atît de răspîdit spune:

Cine mișcă
Tot mai pierde
Cine șade
Cînda-i cade.

Prin urmare fetele oneste și sirguincioase și mai
ales acelea ce se pricep cum se cade în ale gospo-
dăriei sînt totdeauna preferate. Din contră cele leneșe
și mai ales acelea ce nu-și prî bat capul cu torsul,
țesutul, cusutul și cu prepararea bucatelor, lucruri pe
cari o fată de țeran trebuie numai decît să le știe,
nu numai că sînt trecute cu vederea, ci adese-ori
luate chiar și 'n ris.

Așa o doină poporană din Transilvania și anume
din Solnoc-Dobocă ne spune următoarele despre o
fată, care nu știe țese și țorce:

— Iubita mea Dorotată,
De te-aș vedea măritată,
Nu te-aș da pe lumea totă,
— Măică, de-o sulă de ori
M'am tot pus pîngă țesorii
Și le-am șoptit la ureche,
Că sînt limeră, nu veche;
Dar' »răbomul», mănca-l focul,
Ala mi-a stricat norocul,
Cînd la furcă m' amuzam,
Totă ziua că aormam.³

Altă doină, tot din Transilvania, și tot despre
fetele cele leneșe, cari nu și-au prî bătut capul cu
cusutul, țesutul și fiertul, dîce:

Trecu valea și-un pîriu,
Me 'ntîlni cu socru-meu;
Socru dîce cătră mine:
— le-mi fata și-mi fi ginera!

¹ A. Pann: Povestea vorbeii, t. II. p. 134.

² Hăboiu—stativă

³ Laura Velutia Mureșan: Doine din Ardeal (Solnoc-Dobocă) publ. în »Familia», an. XXI. Oradea-Mare 1885 p. 440. nr. 37.

— »De mi-ai da chiar șase boi,
Fata ta nu e de noi;
Maica vré o cusutóre,
Fata-ți dorme 'n șeșetóre.
La rânboiu nu se pricepe,
De mâncare nu șci fierbe.¹

Er despre o fată, care nu șcie nici fierbe nici
côce, o doină din Sătmar ne spune următoarele :

Mărită-m'aș mărită,
Pâne nu șciu frământă;
Mărită-m'aș și eu biătă,
Că de mult ta și eu fată;
Și pèrul prin clop să-i êșă.²
Numai să me vèd mirésă,
Să me pue după méșă.³

O variantă a acestei doine sună astfel :

Mărită-m'aș, mărită,
Pitá nu șciu frământá,
Nici de pitá n'ar fi bai,
Dar nu șciu face mălai,
Nici de mălai n'ar fi hibá,
Nu șciu face mămăligă.⁴

În fine și un proverb din Bucovina ne spune
despre o fată leneșe, care sémênă că nu va fi bună
gospodină, următoarele : *Acéstă fată pare că nu-și va*
uită cușitul în bărbânta cu brândă.

Nu-i plac Românului fetele leneșe, dar nici pe
cele mârșave nu le pôte suferi. Êtă ce ne spune el
în privința celor din urmă :

Eu la voi n'am fost de-a séră,
Pare c'a trecut o vară;
Și la voi n'am fost de ieri,
Pare c'a trecut trei veri.
Am fost a séră la voi,
Casa-i plină de gunoi,
Și pe lașă-i zăhăit,
Me miram la ce-am venit,
În casă nu-i măturat,
Me miram ce-am mai cătat...⁵

În privința frumuseței un proverb din Bucovina
șcie :

Decât oi intinge 'n unt!
Și m'oi uită în pământ,
Mai bine-oi intinge 'n sare
Și me voi uită la sóre.

Séu, după cum spun Românii din Muntenia :

Decât să mănânc mămăligă cu unt
Și să me uit în pământ,
Mai bine pâne cu sare
Și să me uit la ea ca la sóre.⁶

Pentru că :

Totdeuna fetișóra
Mărită pe fetișóra.⁷

adică : decât voi luá o slútenie avută și nu voi
puté căută la dênșă, mai bine voi luá una mai să-
răcută, dar frumósă cu care să pot trăi în pace și
fericire, căci :

Decât c'o nevastă hidă,
Mai bine cu boi în amidă,

¹ Victoria Fareș : Poesii pop. din Caucasia, publ. în „Gazeta Transilvaniei”, an XLIX, Brașov, 1896, nr. 228.

² Clop-pălărie

³ Florian Danciu : Poesii pop. de prin Sătmar, publ. în „Familia”, an. XXIII, Oradea-mare, 1887, nr. 2, p. 19.

⁴ Val. Branișce : Chiote pop. din Valea Buii, publ. în „Tribuna”, an. I Sibiu, 1884, nr. 146.

⁵ Din colecția mea inedită.

⁶ A. Pann : Povestea vorbii, t. II, p. 129.

⁷ Idem de eadem p. 129.

Decât c'o nevastă prostă
Mai bine cu boi pe costă.¹

Cu tóte acestea inse decât se cere cu o mireșă
să fie frumósă, trebur în acelaș timp să fie și isteță
și înțeleptă, căci :

Frumusețea veștegeșe,
Er înțelepciunea creșe.²

Și apoi :

Nevesta cu minte bună
E bărbatului cunună.³

Așigderea se caută ca mireșă să nu fie pre tru-
mósă, pentru că decât e pre frumósă, etăș nu e bine
căci șcie-o doină :

Insură-m'aș insură,
Fat' urită n'aș luá,
Nici pre frumósă nu-mi place,
Că pre mulți prieten își face

Prin urmare, după părerea poporului, e cu mult
mai bine :

Să-ți iei nevastă de casă,
Nici urită nici frumósă.⁴

căci e :

Mai bine un dram de nurețe
Decât un ear de frumusețe.⁵

Pentru că :

Ce-i frumos la toți le place,
Dar nu șcie 'n el ce zace.⁶

Și apoi :

Ce folos de chip frumos,
Decă nu e hipicios.⁷

Din cauza arătată apoi nu un fecior își caută
mireșă de o frumuseță mijlocie, fiind deplin incredin-
țat că cu o atare va duce-o cu mult mai bine, decât
cu una pre frumósă. Alară de acésta :

De s'ar luá numai dragi
N'ar mai fi în codri fagi,
Dar se iau și cei urți,
Decă-s fagi grămădiți.⁸

Séu, după cum spun bucovinenii :

De s'ar luá numai dragi,
N'ar mai fi frunză pe fagi,
Da se iau și cei urți
De-aceas fagi 'nfrunziți.⁹

Pe lângă însușirile înșirate mai sus, mai caută
fiecare fecior, și mai ales părinții sei ca mireșă să
fie dintr'un *nem bun, vită bună, din ônci de omnie*,
cinstiți și cu vață 'n sat,¹⁰ ținându-se în privința
acésta fórte strict de proverbul străvechiu :

Vița de vie
Tot invle,
Er cea de rogoz
Cade jos.

¹ Gr. Sima a lui Ion : Cântec. pop. din Ardeal, publ. în „Familia”, an. XXI, Oradea-mare, 1885, nr. 39, p. 464.

² Simion Rotariu : Dicțóre din Selagiu, publ. în „Șeșetóre”, an. IV, Buda-Pesta, 1878, p. 6.

³ A. Pann : Povestea vorbii, t. II, p. 110.

⁴ Tomul liric, p. 27.

⁵ A. Pann : Povestea vorbii, t. II, p. 151.

⁶ Idem de eadem, t. II, p. 129.

⁷ Idem de eadem, t. II, p. 110.

⁸ Idem de eadem, t. II, p. 129.

⁹ N. Petru : Poesii pop. publ. în „Familia”, an. VIII, Pesta, 1872, nr. 13, p. 11.

¹⁰ Din colecția mea inedită.

¹¹ Veși și „Columna lui Traian”, an. IX, p. 384.

Starea, în care se află cea mai mare parte a poporului în timpul de față l'a constrins a se gândi mai mult la avere, punând orăș cum în umbră celelalte însușiri ale miresei, decât voește ca feciorul, ce are a se căsători, să potă mai ușor și mai bine a trăi. Inse nu tot așa eră și mai de mult, pe când fiecare Român avea o stăricică mai bună, pe când putea să inzestreze de-o potrivă pe toți fiii sei fără a face vre-unuia strîmbătate. Atunci averea nu se căută așă de tare ca în ziua de astăzi, atunci fiecare țicea: »Nu caută să fie bogată, ci caută sa fie de trebă și sirguincioasă, caci cu una sirguincioasă poți face ori și când casă și avere, pe când cu una lemeșă, și cecu ce ai, pierdi.» Și-apoi, »nu avereu face pe om, ci omul face averea., pentru că »bani au și figunii, ér ome-nie n'au.»

Cu toate acestea poporul nostru chiar și în timpul de față, când e vorba deeepe viitorul seu, preferă mai de grabă a-ș lua de nevastă o fată mai sërmană și mai puțin pretențioasă, decât una avută și cu o mulțime de fumuri în cap. Și acesta o putem cunoșce forte lesne din mulțimea doinelor și horelor, cari le aușim mai la fiecare adunare și petrecere.

Etă ce ne spune un fecior din Transilvania și anume din ținutul Hărgăului în privința acesta :

Insură-m'aș insură,
Nu țicu ce fată-ș luă;
Aș luă de om bogat.
Reu me tem de vr'un păcat,
Ea mi-ar cere piei de smeu
Făr' a se gândi la plata.
Și mi-ar cere piei de smeu
Să 'ncalțe piciorul seu.

Că de capră
Leone crapă
Și de oie
Se despoie
Și de țap
Sare 'n cap.

Oi luă o sërmanăcută,
Care pörtă opincuțe.
Și cămeșă cu alțițe,
Și-i incinsă cu catrință.¹

Alt fecior, tot din Transilvania, țice :

Insură-m'aș insură,
Nu țicu socra ce-mi va da:
Coșarca cu fusole,
Cotruțul cu mâțele?
Insură-m'aș insură,
Nu țicu ce fată-ș luă.
Aș luă de om bogat...
Tot mi-e témă de-un păcat,
Că-mi va cere lumea 'ntregă,
Și chiar ciobote de capră

Că de oie
Se despoie
Și de țap
I sar în cap!

Aș luă dela Hărgău
Me tem c'a fi lucru reu,
Că fetale din Hărgău
Tot rógă pe Dumnezeu
Să nu le dea bărbat reu,
Aș luă din alte sate
Cheltuélă-i și departe
Voi luă mai sërmanuță,²

¹ I. Dologa: Doine și hore din Ardeal din ținutul Hărgăului, publ. în „Familia”, an. XX. Oradea-mare 1884. nr. 48. p. 576.

² Cântece pop. publ. în „Amicul poporului”, fôie pop. An. I. Pesta. 1867. nr. 82. p. 264

I-oi cumpără opincuțe,
Ea și-acelca să le cruce,
C'a umbliă mai mult țescuță.

Românul adevărat nu suferă nici când ca lemeia să fie stăpână peste dînsul, ea să-i cante și el să jôce după cum va voi ea. Prin urmare el își caută tot'dauna mirésș, care nu e cu mult mai avută decât dînsul.

De-aș trăi cât piétra 'n vie,
Nu iau fată cu moșie
Să-mi poruncescă ea mie,
Ci-oi luă una săracă,
Ce voi țice eu să dragă,
Numai cât mie să-mi placă.¹

Séu așă :

De-aș trăi cât frunza 'n vie.
Nu seu fată cu moșie,
Să-mi poruncescă ea mie,
Ci-oi luă una săracă,
Ce i-oi porunci să facă
Și să-mi fie mie dragă.²

căci, țice el în altă doină :

Dragă-mi-i fata săracă,
Că cu mâna ei se 'mbracă;
Er fata de gazdă mare
Vinde-o vacă și-ș ia pôle;
Vinde-o vacă și-un vițel
Și-și ie pôle și spăcel.³

Sînt, cum am țice, mulți și de aceia, cari caută numai la avere, ér cât despre celelalte însușiri ale miresei pré puțin le pasă. Mai pe urmă inse, partea cea mai mare dintre astfel de feciori se căesc amar de ceea ce au făcut, dar ce folos că e pré târziu. Etă spre exemplu cum se căeșce un bărbat, care s'a lăcomit la pré mare avere și și-a luat o mireșă din părinți mai avuți decât ai sei :

Orb am fost, ori dóră bêt,
Când am pornit la 'nsurat.⁴
Frunză verde 'n codru des,
Tótă lumea și-a ales
Ce-a fost bun și mai fâlos,
Ce-a fost verde și frumos,
Dar eu, Dómné, am ales
Ce-a fost mai reu în oves:
Trei lire de neghinuță
O mândruță
C'o murguță,
Lăcomiam că-i gardă mare
Și-o luai de peste vale.
Săracile autele
Cum mărîtă slutele,
Me 'mbiai și eu la sulă
Și luai și eu o mută.
Când o véd la foc țeșënd
Par că-i ursu mormăind;
Când o véd nepieptenată.
Par că-i buha împenată.
Ini dá bidul nespélat
Și lingura de sub pat.⁵

Mai pe scurl fiecare fecior aședat și prevădător își alege, cum țice proverbul »pedic după sacul seu.»

S. Fl. Marian.

¹ Domide și Șorobetea: Doine de pe Valea Rodnei. publ. în „Traian” an. II. București. 1870. nr. 10.

² Iuliu Bugnariu: Doine și hore pop. din giurul Năseu-dului publ. în „Familia”, an. XXII. Oradea-mare 1886. p. 19.

³ I. P. Lazar: Strigături pop. din Selagiu, publ. în „Gazeta Transilvaniei” an. L. Brașov 1887. nr. 6.

⁴ Iuliu Moldovan: Cântece și chiuituri pop. publ. în „Gazeta Transilvaniei” an. LI. Brașov 1888. nr. 128.

Când nu-l noroc, degêba!

(Poveste.)

Erau doi frați într'un ținut . . .
De mici, săraci crescură,
Nici unul nu ajunse-avut
Cât împreună furé.

Cel mare se vedea cu spor
In munca lui, dar vina
O da, pe bietu-l frățior,
Că el eră pricina.

Se desăcură, împărțind
Frățiașo sărăcia,
Cel mare, peste mări pornind
Să-și cate bogăția.

Și vreme multă la mijloc
Trecând, cum vremea trece,
Slujit, pribegul de noroc,
Făcu din una țecé.

Bogat se 'ntorose 'n țera lui:
Norocul după densus!
Muncia . . . trecea nainte-ori cui,
Ca zimbetului plânsul . . .

Și lacom nu eră, să ȝici,
Luând la alți din gură;
Ba ajută chiar pe amici,
Ca omul, cu măsură.

Lui frate-sau încăli dedea
Mai mult decât se pôte:
Dar ori și câte îi făcea,
Erau de gêba tôte.

In ce chip ajutor acum
Nu mai șicia să-l dee,
Când țăă, cum mergea pe drum,
Li vine o idee . . .

„Dôr unde-i dau din mâna mea
Nu pôte să-i priiescă,
Gândi; dar dec'ap face-așa
Pe cale să găsească?

„Deu, șciu și eu cum să mai fac?
Că multe și mărunte
Cercai și densus tot sărac!“
In față-i sta o punte:

Și de departe cum vedu
Pe frate-sau că vine,
In dreptul punții așternu
Trei pungi cu aur pline . . .

Er mai la vale se pili
Nerabdător la pândă . . .

„Acuma pôte, se gândi,
Să-i fie cu izbândă.“

Frățină-su veniă, veniă,
Cu greu purtându-și sacul,
Mai sta de să mai hodină
Și er porniă, săracul . . .

Ajuns la punte incepu
Să dibuie cu bățul
Și dibuind, apă trecu
La vale ca orbețul . . .

— „Da ce faci, frate, ai orbit?
Il intreba bogatul.
Trei pungi in cale și-am svirlit
Și nu le veți? . . .“

— „Pecatul!
Pecatul! frate milostiv,
Răspunse nevoiașul
Cel gârbovit și costeliv;
Norocul mi-e vrăjmașul . . .

„Trecui pe punte pân' acum
Cu ochii patru numai . . .
Și ce mi-am ȝis, venind pe drum,
la să-i inchid! . . . Și tocmai

„Acuma i-am inchis și eu:
In cale-mi sta averea
Și de-o găsiam, norocul meu
Iți mai schimbă părerea.

„Hei, frate, ori și cât mi-ai da,
Nu se brodeșce trêba . . .
Ori cât, pe lume, ne-om luptă,
Când nu-i noroc, de gêba! . . .“

Bolintin, iunie 1890.

Radulescu-Niger.

Inundația.

Novelă de Emile Zola.
I.

Mă numesc Louis Roubieu. Sânt de șeptedecei de ani, și m'am născut in Saint-lory, câteva mile depărtare de Toulouse, din sus de Gironna. Până la patruspredece ani, am muncit pământul pentru a-mi câștiga hrana. In fine aveam de tôte, și cu o lună mai nainte eram cel mai bogat fermier in comună.

Casa noastră părea binecuvântată. Avuția ne creșcea; sôrele ne eră frate; și nu-mi aduc aminte de vr'o recoltă slabă. Eram țecé la fermă, cari ne bucuram de această bună stare; eu, voinic încă și vesel, conducând băeții la muncă; apoi fratele meu mai mic, Petre, un bătrân burluc și tost sergent; sora-sa Agata, care se retrăsese la noi după môrtea bărbatului ei, o gospodariță zdravănă, veselă, veclnic cu zimbetul pe buze, și când ridea, se aușia dela celalalt capêt al satului. Mai erau in acest cuib: fiul meu Jacques cu nevastă-sa Rosa și cele trei fiice ale lor, Aimée, Veronica și Mari; cea dinteu mări-tată după Ciprian Bouisson, un bărbat tare, sănetos cu care avea doi copii, unul de doi ani, er celalalt numai de țecé luni; a doua logodită nu de mult și care avea să fie soția lui Gaspard Rabuteau; a treia o adevărată domnișoră, nici albă nici blondă și care avea aierul d'a fi născută in oraș. Aceșta face țecé . . .

Eram bunic și strămoș. Când ne aședam la mesă, aveam in drêpta mea pe sora Agata, in stânga pe fratele meu Petre; coplii inchideau cercul după vîrstă, in cap cu fata măricică și isprăvind cu micul copilaș de țecé luni, care șicia deja să-și mânance supa ca un om mare. Șciu că făceam o gălăgiă ca

ANDALUSIANA.

aceea a lingurilor când se lovesc de farfurii. Toți mâncam zdarvăm. Și ce gălăgie când mâncam. Simțiam un mare orgoliu și bucurii în suflet când mititeii își întindeau mâinile spre mine, strigând:

— Bunicule, da-ne încă puțină pâine! O bucată mare, ei, bunicule!

Ce zile bune! Eram vesel și cântam, de reșună ferma. Petre inventa sera tel de tel de jocuri, ne povestea din păcăniile sale dela regiment. Matusica Agata făcea duminica prăjituri pentru copii, li învăța apoi să cânte în cor. Eră grozav de frumoasă nepoata mea mai mare cântând, cu lața serioasă, cu părul bălatu ce-i cădea în unde pe umeri, și cu mâinile încrucișate d'asupra șortului.

Me deciseseam să clădesc încă un etagiu după ce Aimée se măritase cu Ciprian, și făceam, rîdînd, că va mai trebui să ridic încă unul făcîndu-se nunta Veronicei cu Gaspar: astfel că în cele din urmă are să se înalțe casa noastră până în cer, decă se vor continua maritașurile. Nu voiam să ne despărțim unii de alții. O să ridicăm un oraș impregiurat casei noastre. Când familiile se înțeleg, ele trăesc atât de bucuros pe locul unde s'au născut.

Luna lui maiu era minunată în anul acesta. De lungă vreme recoltele nu erau așa frumoșe pe vremea acesta ca acum.

Intr'o zi plecai cu fiul meu Jacques să vizităm holdele noastre. Plecarăm cam pe la trei ore. Ajunserăm pe malurile Garonnei, unde găsirăm toate bine: ierba era de trei arme de înaltă: dușii plantați numai anul trecut, aduseseră deja rode. Dacă ne duseșem să vizităm holdele, ș-apoi vile, pe care le cumpărasem una câte una, după cum ne lăsau puterile: grăul eră aprôpe copt, viile în flôre, toate promiteau o recoltă superbă. Jacques ridea cu veselia obicinuită, și bătîndu-mi umerii, dișe:

— Ei bine, tată, nu o să ducem lipsa nici a pâinei nici a vinului. Ai prins, se vede, pe Djeu de picior, de ți s'a dat să culegi atâta rod de pe câmpiile d'ale.

Adesea glumiam despre miseriile din trecut. Jacques avea dreptate, trebuie că am dobândit color sus prietenia vre-unui sănt sau alui Djeu, că pământul unde ne aveam și noi partea sa dea de tote cu atâta imbelșugare. Când bătea pētra, grindina se opriă tocmai unde se incheiau holdele noastre. Detea ceva peste vii, și ale noastre remăneau neatînse, ea și când ar avé în giurul lor un zid de apărare. Și lucrul acesta mi se părea drept. Nefăcînd nimeniui nici un reu, credeam că merit toate aceste fericiri.

Reintorcîndu-ne, trecuserăm pe la holdele ce le posedam în altă parte a satului. Dușii plantați de curînd se prindeau de minune. Migdalii erau și ei plini de fructe. Vorbiam fericiti și făceam la planuri. Când vom avé banii necesari, vom cumpēra o bucată de pământ ce se întindea între holdele noastre, astfel ca aceste să le putem uni și să avem un întreg colț din comună.

Recoltele din anul acesta, decă se vor ținê de promisiune, ne vor permite să realizăm acest vis.

Cum ne apropiam de casă, Rosa de departe gesticula spre noi, strigînd:

— Veniți, veniți!

Un eveniment mare în curte: o vacă ne lătase, ceea ce puse în mișcare totă curtea. Matusica Agata alerga în sus și în jos. Copiii se uitau la vițel, care venise și el ca o bunătată între celelalte. Va trebui să marim grajdurile, unde se aflau peste o sută de capete de vite, vaci, oi mai multe și cai.

— Am avut o zi bună! striga ea. Vom bê în astă sēră o buteliă de vin vechiu.

Intr'ante, Roma ne trase la o parte și ne anunță

că Gaspar, logodnicul Veronicei a fost aici pentru a a se înțelege în privința zilei nunței. Ea îl reținu la prînd.

Gaspar, fiul mai mare al unui fermier din Moranger, eră un băiat mare, de douăzeci de ani, cunoscut prin pregiur despre puterea sa prodigioasă: la o serbare din Toulouse a biruit pe Marțial, diș și leul dela meșădi. Pe lângă acesta, băiat de zahar, o inimă de aur, pôte și prē modest, și care se roșin când Veronica îl privia liniștită.

Rugai pe Rosa să-l cheme. Eră în lundul curței și ajuta servitorilor să întindă rutele. Când intra în sala de mîncare, unde ne aflam, Jacques se întorse spre mine și dișe:

— Vorbeșce-i, tată!

— Ei bine, dișei, ai venit fiul meu, pentru ca să ficsăm acea zi mare?

— Da, tată Roubieu, dișe el roșindu-i-se lața.

— Nu te roși, dragul meu. — urmai eu. Să fiă, decă vrei, în ziua de Sta Felicia, la 10 iulie. Sîntem astăzi în 23 iunie, va să dișă nici douăzeci de zile nu vei aștepta. Sērmana mea soția defunctă se chema Felicia, o să-ți aducă noroc. Ei, ne-am înțeles?

— Da, așa, în ziua de sânta Felicia, tată Roubieu.

Și drept înțelegere, dăte mâna cu mine și Jacques, încât decă ar fi lovit astel un bou, far fi trîntit la pământ. Imbrățișă apoi pe Rosa, numind-o mamă. Acest băiat cu pumnii teribili iubiă pe Veronica atât de mult, încât uita să bea și să mînce. Ne mărturisî că s'ar fi bolnăvit decă i-am fi refusat pe Veronica.

— Acum, reluai eu, tu remăni la mesă, nu-i așa? Haideti la supă, cu toții! Sînt flămînd ca un lup.

În sera ecēta furēm la mesă unspredece. Pușeseră pe Gaspar lângă Veronica, el sta și se uita la ea, uitînd să mînce, atât de emoționat o șeica alui, încât îi venia pe câte un moment lacrimi mari în ochi. Ciprian și Aimée, căsătorii numai de trei ani, zimbiau privind la el. Jacques și Rosa, cari erau insurați de douăzeci și cinci de ani, erau mai serioși. Și cu tote aceste, pe furis, ei schimbau priviri unede încă de tandreța lor din trecut.

Când me vedeam între ei, credeam că renase din nou, și că fericirea din casa noastră este un colț de paradis. Ce supă bună mâncăram în sera acesta. Matusica Agata riscă la glume. Ea povestia amorul lui Petre cu o domnișoră din Lyon. Noroc că eram la desert și așa vorbiam toți, nu se mai audia nimic. Scosei dopul a doue sticle de vin vechiu. Ciocnirăm intru sînetatea și norocul lui Gaspar și Veronica: așa se dișe pe la noi: noroc este să aibă ce le trebuie, copii mulți și saci de bani. Cîntarăm apoi. Gaspar șeica o mulțime de cîntice de pe la ei. În fine rugarăm pe Maria să ne cante și ea: se scula deci în picioare, și cu o voce tremurătoare, fină și dulce iți termecă întregă ta ființă.

Eu me dusei după asta la terestră. Când Gaspar veni lângă mine, îi dișei:

— Nu e nimic nou pe la voi?

— Nu, response. Dar se vorbeșce despre ploite din urmă; se pretinde că ele ar pute aduce mult reu.

În adevăr, zilele trecute a plouat șesezeci de ore neintrerupt. Garonna crescuse în albia sa; dar noi avem încredere în ea: și până ce nu reversă, noi nu ne putem inchipui că ar fi o vecină rea. Ne făcea atâtea servicii bune! avea apa mare, lină și dulce. Ș-apoi țărani nu-și părănesc cuibul nici chiar atunci când îi amenință ca să le cadă acoperișul pe cap.

— Aș! dișei, bătându-l pe umeri, n'are să se întempe nimic. In fiecare an este așa: apa se umflă ca și când ar fi furioasă, și te pomenesci într-o noapte că scade, se liniștește ca un miel blând. O să vești, băiete, că n'are să fie nimic serios. Privește, ce timp frumos

Și arătai cerul cu mâna. Erau șapte ore. Sorele apunea. A! ce albastru eră cerul! părea a fi o mare imensă și profundă de albastru la a cărei frumusețe adaogă și sorele ultimele sale raze, cari se imprășciase pe cer ca și când ar fi de aur... De sus părea a căde peste noi o fericire senină, care acoperia și cerul și pământul... Niciodată nu am vedut să adormă satul într-o liniște mai lină și mai dulce... Turnul bisericii ară trandafiriu... Auțiam anc'o vecină rîdînd, și la colțul de stradă vocea de copii care se perdea in depărtare... Apoi clopotele turnelor cari se întorceau dela câmp... Garona murmură ca mai înainte...

Puțin câte puțin cerul se întunecă. Satul adormi... Eră o seră atât de încântătoare, și fericirea noastră, recolta bună, fericirea întregii case, logodna Veronichei cu Gaspar imi părea că tôte vin de sus... O binefacere se lăsă peste noi, drept adio a țilei ce trece...

Revenii er între ai mei. Fetele vorbiau. Le ascultam cu drag, când d'odată, in mijlocul seninătății câmpiei se auți un strigăt teribil, ca și acela al spaimii de mörte:

— Garonna! Garonna!

(Va urmă.)

Ioan Rusu.

Voin și mândra.

— Baiadă din Crișana. —

Sede Óna in curtiță
Și meliță posconiță (cânepă),
Trece Voinu pe uliță, —
Óna strigă din curtiță:
— Ia-me Voin, ia me dragă!
— Io țeu, fată nu te-oi luá,
C'ai un frate pușcaș mare
Și me tem că m'a 'mpușcare.

In grădină
La stupină.

Ascuns lâng'un mărăcin
Este-un șerpe cu verin.
Din gură verin îi cură,
Din codă sânge-i picură, —
Óna de el bine-a știut,
Din verin că a ținut
Și cu vin amestecat
La frate-s'o că i-a dat.
— Dali frate, frate meu,
Na pãharu uest cu vin,
Hé-l ca setea să-ți alini!
— Necum să nu-l héu de vin.
Da l'aș hé și de pelin.

Sede Óna in curtiță
Și meliță posconiță,
Trece Voinu voinicel,
Óna țice cătră el:
— Ia-me Voin, ia me dragă!
— Ba fată, țeu, nu te-oi luá,
C'ai un frate pușcaș mare
Și me tem că m'a 'mpușcare!

— Ia-me Voin, ia me dragă,
Că pe el l'am otrăvit,
L'am otrăvit și-a murit.
In grădină
La stupină,
Ascuns lâng'un mărăcin
Este-un șerpe cu verin,
Din gură verin îi cură,
Din codă sânge-i picură
Io de el bine-am știut.
Din verin că am ținut
Și cu vin amestecat,
Fratelui meu că i-am dat,
Când pocalul a golit
— Io fată, țeu, nu te-oi luá,
Că decă te-i mânia
Și cu mine-i face așa.

V. Magdu.

Doine poporale.

Din Caraș-Severin.

Grunța verde de beșor,
Tóta lumea are dor,
Și spune că i ușor;
Dar dor ca pe capul meu,
Blasțem dela Dumnețeu,
Acest dor n'è fost curat,
Când de mine s'a legat.

Ajunca-te mândră ajunca,
Dorul care me alungă,
Ajunca-te dorul meu,
Mândră tot la prânțul teu;
Prânțul să nu-l poți prânți,
Pân' la mine vei gândi,
Ajunca-te mila mea,
Mândră tot la cina ta;
Cina să nu-o poți ciná,
Pân' la mine vei plecá,
Când vei luá cu lingura,
Rupă-ți dorul inimá,
Când vei luá o imbucăturá,
Fără-ți-se petrá 'n gurá
Și să-ți dee 'n gând de mine,
Să gândești c'am trăit bine.

Draga mea de lenuță,
Fa-ți brațele gradinută,
Și guriță lubiniță,
Să-mi tai câte o fálțórá
Și s'o pun la înmiiórá.

Firea-i lume-a focului,
Cum sânt eu al dorului!
Lenuță pěr galbinior,
După tine stau să mor,
Lenuță vorbele tale
Mi-i scurtá țilele mele,
Mândruliță voia ta,
Mi-i scurtá vieța mea.

Cine 'n dragoste nu crede,
Nu mai calce őrba verde;
Cel ce n'are mândria 'n sat,
È de dus la spênțurat.

Constantin Voda.

Nume familiare românești.

Până la 1 iunie 1876 eram jude de tribunalul reșege în Oravița în comitatul Caraș. Cu felurite ocazii am cetit și audt nume familiare românești, foarte frumoase, și adeseori am admirat fisionomia plăcută și statura frumoasă a soiiului românesc din pregiurul Oraviței, — care după cuprinderea mea îmi reprezentă o poporațiune de ginteia latină.

Din aceste motive m'am hotărât ca să adun și numele familiare din pregiur, și le-am adunat mai înainte de a fi strămutat la Timișoara.

Cugetam mai înainte, ca să o fac acesta, din conștiințele preoteșci ale parochienilor, — ca doră din izvoarele cele mai sigure, — dar vedând, că nu eră de așteptat un sprigin cu rezultat dorit, — m'am folosit de registrele cărților funduare ale comunelor ce se țin de cercul reșege al Oraviței.

Registrele aceste arată numele familiare din comune, — dar nu sânt complete. — pentru că în ele sânt introduse numai numele familiilor, cari au atare proprietate nemisicătoare, și nu și a altor săraci, — cari ici cole pot fi mulți și doră și nume familiare de interes istoric.

Numele familiare sânt caracteristica națională a unui popor.

Acele de regulă arată naționalitatea lui: adeseori arată veșitate de mii de ani. — rudenia cu numele familiilor din Italia, Spania și Franția, precum cu și familiilor din țerile românești; afară de acesta, foarte multe sânt un tesar limbistic după formele și sufieșele lor.

În urmăre avem interes istoric, geografic și limbistic de a aduna numele familiare și a le publică în „Familia”. — dar a le culege seu din descrițiunile preoteșci, după protopopiate seu din registrele de cărți funduare, după cercuri reșege, — ca totdeauna să se vedă că numele familiare a unei grupe din popor, a unui ținut, — căci atunci se pot studia, cu atare rezultat.

De și eu operat alăturat îl făcusem încă în 1875—1876, nu l'am publicat, pentru că am vrut ca să mai culeg și din alte cerouri: — dl Coriolan Bredicean avu bunătate de a-mi trimite numele familiare din cercurile de cartea funduare a Lușoșului și Caransebeșului, eră fratele meu Gligorie, din al Lipovei; inșe pentru un studiu istoric, geografic și limbistic ar fi de lipsă, ca să avem numele familiare, adunate din toate părțile, — și pentru acesta, încep acuma, ca să dau îndemn la lucru și altora cari voiesc să fie lucrători naționali pentru interesele indicate.

În decursul seculilor, multe nume familiare s'au stins. — pentru că s'au stins familiile; și mult nume familiare au perit prin influința usului străin în biserică deosebi sub hierarchia sârbescă, când numele familiar vechiu și național s'a delăturat și fiul lui luon, s'a numit Ionescu ori Ioanovici, cum p.e. din familia Zeicu a ramas Popovici — în Oravița.

Nu e aci locul ca să fac analogie, dar ca de es. voi aduce câteva sufieșe seu terminațiuni de nume.

Terminațiunea omi se află în multime de nume familiare italiene, — mai arareori în one, — la noi preponderază one, și arareori e omi.

Cioc 44 fam. Ciocone 2 fam. în Broșteni, Cioni 1 fam. în Răchitova, Ghicova 2 fam. în Chernecea; Goiove 19 fam. în Broșteni. — Gaita 17 fam. în Aga-

diciu, 5 în Goriua, Gaitone 5 fam. în Broșteni, 1 fam. în Ciorda, Micșone 2 fam. în Răchitova.

Mandru 17 fam. Mandrone 5 fam. în Răcășdia, Mandrone 25 fam. în Ciclova-română; Mateșone 1 fam. în Calina, Pecione 1 fam. Popone 1 fam. în Cacova; 6 fam. Serbu, 12 fam. Sârbone în Iliadin, Sârbone 9 fam. în Cacova; Terbeș 23 fam. în Comariște, Terbeșone 3 fam. în Cacova, — Trailone 1 fam. în Chernecea, Petriconi 18 fam. în Mercina.

Multe nume familiare italiene se slêrgesc în illa și (illo); la noi în illa, pl. Brăila 3 fam. în Macoviște, 1 în Potoc, 7 în Răcășdia, 6 în Slatina, 2 în Socolăș; Chirica 27 în Slatina, — Drajila 1 în Mercina, Dragila 2, Drajila 2 în Chernecea, 1 în Agadișiu, 1 în Grovaș, 10 în Potoc; — Frățilă 13 fam. în Mercina, 2 în Oravița-montană, 1 în Bogodint, 2 în Goruja, Mărilă 3 fam. în Mircovaș, 6 în Moldova-nouă, 2 în Răcășdia, 5 în Socolar, 12 în Goruja, 3 în Jertof, 2 în Jam, 4 în Bogodint, 8 în Broșteni, 3 în Ciorda, 10 în Cinchicu, 19 în Gêrlisțe, 7 în Ciudanoveș; Meila 3 în Ciudanoveș, 1 în Jam; Pastilă 6 fam. în Oravița-montană, 8 fam. în Oravița-română, 13 fam. în Ciclova-montană, Popășilă 8 fam. în Răchitova, 1 în Forotie, Samaila 3 fam. în Ciudanoveș, 1 în Forotie, 7 în Cacova; Schilla 5 fam. în Ciclova-română. — Stănilă 14 fam. în Iliadin; Trăila 3 fam. în Ciudanoveș, 1 în Oravița-montană, 3 în Agadișiu, 2 în Calina, 1 fam. în Docnecea etc.

Prevaritura 31 fam. în Berlisțe, — Supercian 11 fam. în Sasca-montună, — și altele de un tip estrordinar latin și italian.

— Aceste nume sânt documinte, ca atâtea inscripțiuni pe table de marmure, ca atâtea autori clasici romani. Aceste, adunate, și scrutate, fac un tesaur istoric și limbistic.

Cu tôte sântem încă în stadiul de culegeri, — să culegem de tôte, ca la timpul seu să se potă face studiile de lipsă.*

Acum urmază dară numele familiare — în nr. viitor.

Dr. At. M. Marienescu.

B o n b ó n e.

La tribunalul corecțional. Președintele, adresându-se către prevenit:

— S-acești bani, pe cari i-ai furat și cari erau fructul mai multor ani de muncă onestă, tu i-ai cheltuit într'un chip nebunesc!

— Păi, să vedeți, dle președinte! Nu puteam să-i mai țin de loc, căci ei apăsau prę greu asupra conștiinței mele! — răspunde prevenitul c'un aer compătimitor.

Lucsul.

Franklin a țin vorbind despre lues:

— Cineva se ruinează mai cu sēmă pentru ochii altora.*

— Ce palidă e luna!

— Fieșce, decă stă tótă nōptea afară.

* Dl Teodor Hurada, cercetând pe Românii din Macedonia, a avut idea bună, ca să facă descrițiunea tuturor școlărilor din școlile române din Macedonia și astfel a adunat multime de nume familiare și le-a adăus studiului seu de mare interes pentru de a cunoșce starea școlilor și cultura fraților de dincolo. — Studiul seu l'a publicat în foiletonce „Românului”, începând din 16 sept. 1890. În acest mod vom ave ocaziune, ca să putem face și asemănări între numele familiare de aci și de dincolo de Balcani. Ar fi de dorit, ca acesta să o facă și literații din România, dar mai într'un jurnal anunt, ca să nu se împartă materialul și să se facă greutate pentru scrutar.

Andalusiana.

— Vezi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Andalusia încă din timpurile vechi e vestită de femeile sale frumoase în totă Europa. Un soi de popor robust și vânos șede în această provincie a Spaniei. Sângele maurez se reflectează pe toate fisionomiile de acolo.

Ilustrațiunea din nr. acesta înfățișează un model de frumusețe al andalusienelor, o față cu niște ochi ce mănâncă foc, a cărei măramă de dantele aruncată alene pe cap, ridică și mai mult nuri naturali.

Copila stând în ferestă dădă tocmai așteptă sunetul mandolinei, care la sfințitul sôrelui începe să cânte acolo, de dragoste și de dor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Nunta la Români. Sub acest titlu a apărut la București, în edițiunea Academiei Române, un studiu istorico-etnografic comparativ, de dl S. Fl. Marian, membru al Academiei Române. Volumul mare, de 849 pagini, este unul din cele mai importante studii etnografice, din câte au apărut în literatura noastră. Autorul, pră bine cunoscut pe terenul poeziei populare, a usat în lucrarea această de profunză sa cunoșcere a literaturii populare nescrise; astfel ș-a dezvoltat subiectul din toate părțile. Lucrarea se împarte în următoarele părți: Înainte de nuntă, Nunta și ospetul. După nuntă. La sfârșit se alătură și descrierea unor datini ocazionale. Academia Română din București a acordat acestei lucrări o incurajare de 2000 fr. și totodată a tipărit-o pe spesele sale. Această, credem, dă destulă importanță noiei lucrări a dlui S. Fl. Marian. Din ea reproducem și noi un capitol în fruntea acestui număr; tot odată tragem asupra-i luarea aminte a omenilor noștri iubitori de carte românească și în special a casinilor cari trebuie să aibă în biblioteca lor asemenea cărți. Prețul 10 lei.

Ședetorea. Acesta e titlul unei idile în versuri, de dl George Niculiță, publicată la Iași. Scopul autorului a fost să descrie obiceiul poporului din ședetorea și a fost de părerea d'a puté reproduce cât mai fidel acest obicei prin o convorbire între cei adunați, care, deșteptând în sufletul copilelor eugătărilor cele mai nevinovate, aduce în discuție diferite întâmplări și superstiții din localitate, ce desfășură și prată într'un mod original obiceiurile și credințele poporului de țară, țintind tot odată la ideea că punându-se astfel în lumină viața sa sufletescă și morală, mulți din acei cari, cunoscându-l numai în trecet și judecându-l numai după înfățișarea țeranului nevoș și umilit ce rățăceșce prin tēguri, se vor interesa a-l cunoșce mai de aprôpe, la obēșia lui, acolo unde aceste datini și limba strămoșescă, au găsit refugiu și adăpostire, când au fost desprețuite în societate și atunci vor recunoșce că: pe unde n'a pētruns încă străinul, care caută a-i strică nu numai limba, dar și caracterul seu național, pe unde n'a ajuns încă a se incuibă corupția și sărăcia, sentimentele lui naturale sânt ospitalitatea, sinceritatea și voinicia și că viața lui sufletescă este un rai, o fantasie, în care se desfătează și rēșfață atâtea frumusețe selbatice și răpitore, atâtea cugetări și simțiri de iubire, de eroism și moralitate, atâtea datini frumoșe și credințe nevinovate, odore moștenite dela străbuni, care păstrate de el, prin atâtea vēcuri de luptă cu vrăjmașii, astăzi constituie comora nēmului românesc. Prețul 2 lei.

Bogați și Săraoi, de C. C. Arion, a apărut la București, în edițiunea librăriei I. Haimann, care după Socec editază cele mai multe cărți românești.

Titlul acestei broșuri a fost totodată și titlul conferinței ce autorul a ținut la Ateneul Român din București și care se publică acuma. În ea conferențiarul descrie cu colorii vii starea socială a săracilor și bogaților; ne prezintă un tablou al ranelor secolului și atrage luarea-aminte a omenilor cugetători. Tote aceste le face într'o limbă neoșe românească, ușor și limpede. Prețul 1 leu.

O revistă nouă. Cunoscuta revistă iașană, «Contemporanul», sub direcțiunea dlor I. Nădejde și V. G. Mortzun, va încetă în curēnd de a mai apăre, spre a face loc unei reviste literare-sciintifice, sub direcțiunea eminentului critic Ion Gherea, revistă care va cuprinde pe lună 16 cōle în 8 și la care vor colaboră toate penelile distinse din România.

Diaristio. *Gazeta Poporului* din Timișora ș-a schimbat redactorul; cel de pân' acuma, dl Nicolau Coșariu, s'a retras; în viitor va apăre sub redacțiunea dlui George Ardelean. — *Telegraful Român* din București, care încetase, la anul nou a reapărut tot sub direcțiunea dlui I. G. Bibicescu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul din Iași. După cum se șcie, teatrul românesc din Iași a ars înainte cu doi ani. De atunci represintațiile s'au ținut în sala Pastia, nu pră potrivită pentru asemenea scopuri. Acum aflăm, că la stăruința omenilor de frunte din acele părți, ministrul instrucțiunii publice a decis să construeze un teatru nou. Clădirea acestuia se va și începe în primăvera viitoare.

Tinerimea română din Ciolova-montană a arangiat duminecă, la 11 ianuarie n. în localitățile »Bereriei« din Ciolova-mont. un concert împreunat cu teatru, cu acest program: Cor și Cavatina din »Lucia« pentru cor bărb. Coróna Moldovei, cor bărb. Un vis, duet cântat de M. Jumanca și M. Nica. Movila lui Burcel, poezie de V. Alecsândri, declamată de coristul I. Muntean. Imnul lui Stefan cel mare, cor bărb. Doină populară, esecută pe flaută de Mihai Jumanca și acompaniată de orchestru. Lume lume, cântec popular pentru cor bărb. Apoi s'a represintat piesa »Rămășagul«, vodevil într'un act de V. Alecsandri. În fine urmă vedul.

Noul teatru din Bucureșoi. Comitetul noului teatru se compune din dnii general Florescu președinte; I. Marghiloman, vicepreședinte; P. Grădișten, C. G. Vernescu, C. Stoenescu, I. Otetelesanu, G. Em. Lahovari, Blanc și Herdan membri. S'a subcris deja 400,000 lei. Fiecare acțiune, scrie »Românul«, are valoare de 200 lei.

Serată declamatorico-musicală împreunată cu danț s'a arangiat de corpul didactic românesc din Săcele, în 30 decembre st. v. a. c., în sala otelului »Sore« din Satulung, în folosul bibliotecii tractului. Programa: 1, a) Colindă, de G. Dima, esecută de corul invetătoreșc. b) Coróna cufundată, de H. Böniche, esec. de corul inv. 2, Șoldan vitelul de V. Alecsandri. 3, a) Uite mamă colo 'n sat, de G. Dima. b) Serenadă, esec. de corul invet. 4, Solo. 5, Pe pământul Turcului, declamațiune. 6, Sânt soldat, de G. Dima, esec. de corul inv. După producțiune urmă danț.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În diecesa Caransebeș s'au mai ales din cler la Vêrșet Ioan Popovici, dintre mireni: în cercul Satul-nou Coriolan

Bredicean, la Bozovici Iuliu Novac, la Alibunar Simeon Moldovan, la Buzias G. Ioanovici, la Sasca George Serb, la Ohaba-Bistra Ioan Popovici, la Terregova Patriciu Dragalina, la Domaşna Ilie Curescu, la Verşet Const. Ioanovici; dnii Constantin Radulescu, Coriolan Bredicean și dr. Emil Babeş sunt aleși în două locuri. — *In diecesa Arad* s'a mai ales deputat din cler în cercul Timișoara administratorul protop. Petru Anca.

Arhidieceasa Blaș. Pân' acuma fondurile, fundațiunile și depozitele concredute capitulului mitropolitan se administrau de câte un canonic. Spre a se introduce uniformitate în administrarea averilor, capitulul a înființat o »Cassă centrală.« Statutele acesteia s'a aprobat și de In. Pr. Ssa mitropolitul; ăr la 1 ianuarie an. c., după cum cetim în »Unirea«, administrațiunea cea nouă ș-a început activitatea. Personalul cassei s'a compus astfel: președinte canonicul Vestemian, cassar canonicul I. M. Moldovan, controlor canonicul Iosif Hossu, comptabil teologul absolvent Aurel C. Domaș, revisori canonicii dr. Ioan Raț și Gavril Gop. Este de dorit ca exemplul acesta să se imiteze și 'n diecesa Orăzii-mari.

Dieceasa Gherlel. În capitul s'au făcut următoarele înaintări și numiri: canonicul lector Stefan Bilț a fost înaintat la stalul de preposit, canonicul custode Dimitrie Coroian la cel de canonic lector, canonicul școlar Vasiliu Pop la stalul de canonic custode și canonicul cancelar Eusebiu Cârțice la stalul de canonic școlar. În stalul vacant de canonic cancelar s'a numit protopopul și archidiaconul onorar Alesandru Erdős preot în Racșa; ăr canonic prebendat s'a numit Ioan Papiu, preot în penitenciarul gherlan, protopop on. și asesor consistorial.

Reuniunea învățătorilor români din Marămu-reș a ținut adunarea sa generală anul trecut în comuna Seliștea-de-sus, sub presiul vicarului Titu Bud. S'a constatat, că Reuniunea are 245 fl. 53 cr. depuși în banca din Sigeth. Apoi s'a judecat premiile anunțate din anul 1889. Lucrările intrate s'au dat unei comisii ca să le studieze. Premiul oferit celui învățător, care va produce rezultatul cel mai bun cu elevii începători, s'a dat învățătorilor Augustin Sabo din Nănești și Augustin Sabo din Sat-Șugatag. Premiul destinat celui învățător, care a oltuit mai mulți pomi în grădinile poporenilor, s'a dat învățătorului Dimitrie Ghirasim din Berbești. Pentru anul viitor s'au anunțat ărăș trei premii. S'a decis să se înființeze reuniuni filiale. Viitorea adunare se va ținé în Apșa-de-mijloc, în ultima joi a lui mai.

CE ENOU?

Hymen. Dl Nicolae Marian, jude la trib. reg. în Szabadka, ș-a incredințat de soție pe dșora Annica Nikolics de Serbograd, fiica dlui Ladislau Nikolics de Serbograd, consiliar de secțiune în ministeriul reg. ung. pe lângă persoana Maj. Sale, și proprietar mare în Baetica. — *Dl dr. Alesandru Mangiuca*, candidat de avocat în Oravița, s'a logodit acolo cu dra Ana Szerényi. — *Dșora Aurora Mărginean*, fiica dlui Ignatie Mărginean, căpitan c. și r. în Arad, la 10 ianuarie s'a cununat în biserica rom. cat. de acolo cu dl Balázs de Iványi-Monli.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Diciosâmărtin* a ținut adunarea sa organizătoare la 26 decembre n., cu care ocaziune dl V. B. Muntenescu a rostit un discurs, prin care a dezvoltat scopul și misiunea Asociațiunii. Comitetul despărțământului s'a constituit așa: president V. Zehan, membri I. P. Macavei, N. Todoran, Simeon Căluț, Vas. Moldovan,

Danil de Tamaș și Petru Nireștan. Dl Tamaș nepri-mind, s'a ales în locu-i T. Circa. Apoi secretar s'a ales Macavei, cassar Circa, controlor Căluț. Viitorea adunare se va ținé la Cetatea-de-baltă. — *Despărțământul Brașov* a ținut adunarea sa generală duminică la 11 ian. n. în comuna Turcheș (Săcele) sub presiul protopresbiterului Ioan Petricu. S'a decis ca în fiecare comună a despărțământului să se înființeze câte o bibliotecă populară. Inceputul s'a făcut îndată în comuna Turcheș. Pentru Asociațiune s'a încassat 156 fl. 50 cr. Dl profesor Arteni Vlaiu a cetit o lucrare a sa, despre industria casnică la românii din Săcele. Viitorea adunare se va ținé în comuna Dêrstele Bousorului. Inteligența din Turcheș, în frunte cu parocul N. Soiu și cu învățătorul An. Barsean a arangiat din incidentul acesta o espoziție de manufacturi de ale săcelencelor.

Liga pentru unitatea culturală a românilor ș-a publicat statutele. Articolul prim enuncă, că cu începere dela 24 ianuarie 1891 se înființază în București o ligă pentru unitatea culturală a Românilor. Art. 2 spune că scopul acestei înstituțiuni este a cultivă conștiința solidarității în întreg nêmul românesc și a întreținé o mișcare, care să legitimizeze misiunea culturală a Românilor în Orient. Art. 3. — Mijlôcele principale pentru ajungerea scopului sânt: a, înființarea de săli de lectură și biblioteci; b, tipărirea de cărți în edițiuni populare; c, spriginirea publicațiunilor, care ar lucră în scopul ligei; d, conferențe și intruniri publice; e, Serbătorirea datelor mari din viața trecută a naționalității române; f, organizarea de congrese anuale ale membrilor ligei; g, formarea unui fond de ajutore prin cotisațiuni, subscrieri de bunăvoe, donațiuni etc.

Galățenii pentru cultura română. Cetim în »Românul«, că la Galați, s'a ținut o intrunire la otelul Național cu scopul de a se întocmi și acolo o ligă pentru cultura tuturor românilor și în special a celor afară din regat. S'a ales un comitet provisor, compus din dnii: C. Șerbescul, licențiat în drept, avocat, Gh. Mihailescu, profesor, fost deputat. Gh. Robescu, avocat, deputat. Al. Radu, profesor. V. Arion, profesor. I. Moșoi, licențiat în drept, avocat. V. H. Frigator, comerciant.

Ajunul anului nou s'a serbat și acuma în mai multe locuri. Astfel în Oradea-mare tinerimea română l'a serbat prin o convenire colegială. La Biserica-albă a arangiat o serbătoare Societatea română de cânt. La Brașov Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vèduvelor sărace din Brașov și Săcele a dat o petrecere cu dans. La Sibiiu inteligența română și cu asta ocaziune a făcut o frumoasă petrecere cu dans.

O nouă bancă românesoă. Dnii Nicolae Avram, Alesandru Anca, Alexa Stupariu și Vasilie Mihalca, împreună cu alți mai mulți fruntași înființază în comuna Monoștorul Copalnicului, — cercul Lăpușului, comitatul Solnoc-Dobâca — pe timp de 30 de ani, un institut de credit și păstrare cu numele »Rêurêna« și au până acuma 274 membri cu 601 acțiuni de câte 70 fl. cu scop de a stêrni economisirea între plugarii români. Banca primește depuneri și acordă împrumuturi, cumpără și vinde imobili.

Avansamentul de Crăciun în armata comună. Dintre voluntarii români s'au înaintat următorii: La infanterie: Alesandru Nistor reg. 66; Ernest Tarangul reg. 20; Paul Dragodan reg. 46; Iosif Oncioi reg. 31; Dumitru Munthiu reg. 31; Vasilie Stefan reg. 41; Octavian Pop reg. 31; Grigorie Filimon reg. 50; Nicolae Mănoi reg. 31; Sever Selagian reg. 43; Iosif Pilat reg. 34; Stefan Bezșilla reg. 38; Ioan Pădure reg. 2; Nicolau Pop reg. 31; Eugen Ansion reg. 80;

— pe Petrovici reg. 2; Vespasian Tarabucă reg. 41; Romul Vernicea reg. 43; Alexandru Raț reg. 31; Iosif Vava reg. 77; Ioan Lupu reg. 62; Emeric Antal reg. 60; Clemeție Barbu reg. 73; Ștefan Băndu reg. 63; Octavian Putici reg. 33 și Mihail Bodiu reg. 93. La vânători: Ioan Vătășan bat. 23. La cavalerie: Alexandru Karsai reg. 12; Ștefan baron Vasilco reg. 9 și Otto cavalier de Flondor reg. 9. La artilerie: Emil Bistrișan d. de bat. 4; Ambrosiu Comoroșan reg. 11 și Ioan Ianoș d. de bat. 5.

Neorolôgo. *L. V. Vaida*, fruntaș român în Cluș, bine cunoscut și stimat de toate cercurile române, a încetat din viață în duminica trecută. — *Alexandru Cormoș Alesandrescu*, proprietar în Mureș-St.-Ana, a încetat din viață la 6 ianuarie, în etate de 50 ani. — *Ved. Ana Vlad n. Crețariu* a reposedat în Reghinul-maghiar, la 24 decembrie n. în etate de 55 ani. — *Romul Eugen de Crainic*, fiul protopresbiterului Romul de Crainic din Dobra, a reposedat acolo la 12 ian. în etate de 19 ani.

CARNEVAL.

Diarul carnavalului. *La Lipova* în 7/19 ianuarie petrecerea de dans a junimei române studioase. — *La Sibiu* în 21 ianuarie n. balul Reuniunii femeilor române din Sibiu. — *În Oradeu-mare* la 22 ianuarie n. petrecerea cu dans arangiată de tinerețea română dela Academia de drepturi.

Bal la palat în București. În 1 ianuarie s'a dat la palat primul bal. Lume foarte multă, animațiune și toalete foarte frumoase. MM. LL. regele și regina, precum și A. S. principele Ferdinand nu s'au retras decât după ora unu. Cotilionul s'a continuat până după orele patru.

Bal la Lipova. Junimea română din Lipova va organiza balul în 7/19 ianuarie o petrecere de dans, în sala otelului »Archiducele Iosif.« Venitul este destinat pentru ajutorarea elevilor săraci dela școlile române de acolo. Președintele comitetului arangiator e stud. med. At. Brădean. Ofertele marinimose sunt a se trimite la dâna Elena V. Hamsea în Lipova. Damele sunt rugate a se prezenta în toaletă de promenadă.

Salon la București. Luni sêra, 31 decembrie 1890, trumos și vesel revelion la dna și dl Stolojan. Petrecerea s'a început cu o reprezentațiune teatrală, »Botezul Păpușei«, gingaș jucată de domnișorele Stolojan și Missir și de cavalerii Missir și Stolojan. Succesul teoriei a fost atât de colosal și aplausele publicului din parter (spectatorii cei mai bătrâni aveau 8 ani) atât de frenetice, încât actorii au trebuit să dea imediat o a doua reprezentațiune, cu un succes fără îndoielă din ce în ce mai crescând. În urmă, publicul din parter și actorii din culise fraternisând, s'a început danțul. »Galeria« unde se aflau »bătrânii« și »bătrânele« i-au imitat mai târziu, până aproape de două. Pom cu daruri, supeu și amabilitatea neobosită a stapanilor de casă au încântat pe toți invitații dnei și dlui Stolojan, scrie »Românul.«

OGLINDA LUMEI.

Exregina Natalia a Serbiei, și-a pus în cap să lovêșe și să desconsidere pe toate căile pe sociul seu. Unii dic că această decisiune ar fi luată după îndemnul celor dela Petersburg. Pote să fie ceva așa până la un punct, dar nu puțin contribuie și amorul seu propriu atins, orgoliul seu rănit. O femeie când este lovită în sentimentele ei, devine mai rea decât pan-

tera rănită. Princesa Natalia, fosta regină a Serbiei, a încercat să răspundă la purtarea bărbatului seu prin memorandum publicat zilele trecute. Se vede înse că acel memorandum n'a produs nici un efect, căci s'a hotărât acum să publice o broșură în care să in-se-reze toate actele pe care le posedă relativ la afacerea sa. Un corespondent al »Gazetei de Moscva« spune că, după informațiunile pozitive ce are dela niște persoane din giurul princesei Natalia, fosta regină a Serbiei va publica în curând o broșură foarte importantă. Broșura va cuprinde vr'o 50 pagine în 8, și va fi adresată tuturor suveranilor și tuturor parlamentelor străine. Ea va conține scrisori și depeși ale regelui Milan, ale regenței și ale miniștrilor sârbi.

Club de femei la Paris. Lumea militantă pentru »drepturile femeilor«, se ocupă de present pentru crearea la Paris a unui mare club internațional numai pe sêma femeilor. În America și în Englitera d. e. în Londra, există deja astfel de instituțiuni, parte exclusiv numai pentru femei, parte micste, și în cari se primesc pe un picior de egalitate femeile și bărbatii. În Paris, clubul, pe care un grup de dame voiește a-l înființa, va fi numai pentru femei. El va fi internațional, adică străinele vor afla acolo asil, sub aceleași condițiuni ca și parisenele. De altminterlea societatea pentru acest club va fi alêsă și se anunță deja de pe acum, că grupul fundator va fi cu mare precauțiune la admiterea în club a membrilor internaționale. Întru cât privește organizația materială a clubului, ea va fi ca în toate instituțiunile similare, rezervată bărbatilor. Membrele clubului vor pute mânca la club, vor pute să-și dea aici întêlniri, vor pute lucra, ceti, aici vor afla și trăsuri și altele. Societatea va ține conferențe, ședințe musicale, serbări etc. Acest club va fi instalat în locul cel mai frecventabil al Parisului, în cartierul Madeleine.

Amorul unei turcoice. Ètă un amor care este cu atât mai interesant, cu cât e vorba de o turcoică și cu cât nu se știe cum se va sfêși acest roman. Aprôpe de frontiera Serbiei este un oraș macedonean anume Oracovatz, a cărui cel mai bogat locuitor este Fazly bey. Beyul avea o fată frumoasă, pe care ori care flăcău din sat ar fi luat-o bucuros de soție. Dar fata se inamoră, după cum se întêmplă foarte des, de un băiat sărac, și refuză a se mărită după flăcăii bogatii cari o cereau. Fericitul de care fata se inamoră se numește Cracoli Steico. Într'o di el se pomeni că beyul îl chiamă la dânsul și-i dice: Băiete, fiind că ved că nu e încotro, trebuie să iei fata. Vei trece înse mai înainte la mehomedanism, sêu te omor altfel ca pe un câne, decât îți bați joc numai de fata mea. Cracoli ceru timp să se gândescă. Pe când înse sosi timpul să dea respuns turcului, el dispărû din sat. Nu se duse înse singur, ci avû atâta minte ca să ducă și pe frumoșa turcoică cu dânsul. După câteva zile înse ei turê prinși într'un sat sêrb, unde tocmai eră să se cunune, după ce fata înse mai nainte să trecă la creștinism. Autoritățile turcești au cerut estradarea, și fiind că fata eră minoră, sêrbii au dat-o. Se dice că ajungând la casa părintescă, tatăl ei ar fi otrăvit-o. Șcirea acesta nu s'a continuat înse; ceea ce se știe e, că un deputat din Scupcina sêrbă a inter-pelat guvernul asupra estradarei fetei, și astfel a ajuns romanul cu frumoșa Fatimă la cunoșcința lumii apu-sene.

Asilul sórelor. Sunt tot felul de asile, asile pentru femei bătrâne, pentru sărace, copii orfani și așa mai departe. Numai asil pentru sócre nu a fost până acum. De aci încolo vom avé și de astea. Ideia înființării unui astfel de asil a avut-o o sócră, care de sigur că a fost foarte mult necăjită și supêrată de nora-sa. Asilul ar fi să se înființeze pe acțiuni. Capi-

talul ar trebui depus de sócre. Fiecare să dea 400 lei pe an, aşă că asociindu-se trei sute, cu capitalul adunat s'ar pute realizá o bună afacere. In asil ar intrá acele dintre sócre, cari nu mai pot să trăescă intr'o casă cu nurorile séu cu ginerii lor. Ar fi curios să se védă şi un astfel de asil. Óre care dintre atâtea sócre ar pute să ia direcţiunea şi s'o ducă o săptămână măcar, fără ca să aibă indată să liniştescă pe sócrele cari sigur s'ar certá între ele, decă nu mai au gineri ori nurori.

FELURIMI.

O procesiune de fete. Fetele din ţinutul Haute-Vienne (Francia) cari doresc să se mărite, merg in anumite zile in procesiuni la Saint Junien-les Combes, unde rógă pe »Sfântul Eutropius« să le dea un bun bărbat. In apropierea bisericii de acolo se află o cruce. Aici vin fetele in şiruri lungi şi inainte de plecare fiecare fată légă de acea cruce legătórea de ciorapi (jaretiera) dela piciorul stâng. Pe această cruce sânt legate atâtea jaretiere, încât abiá se mai póte zări un loc liber.

Cât se oiteşce in Japonia? După o statistică comunicată pe ambasada japoneză dela Londra, aflăm că in anul 1889 s'a publicat in Japonia 3314 cărţi şi in 1890, 2593. Tot in acest din urmă an erau in ţerá 21 de biblioteci publice, la cari veniau 110,000 cetitori.

Producerea şi consumarea hârtiei. Sânt in lume 3985 de fabrici de hârtie şi se produc 980 milioane de kgrame. Din acestea pe jumătate se întrebuinţeză pentru felurite tipărituri şi la 300 de milioane pentru diare. Cu şeci ani in urmă se întrebuinţau numai 200 de milioane de kgrame pentru diare. In Statele Unite sânt 900 de fabrice; in Englitera 800; in Francia 300. Un englez întrebuinţeză in mijlociu 11 şi jumătate livre de hârtie pe an; un American 10 $\frac{1}{2}$ livre; un Neamţ opt livre; un Frances 7 şi jumătate; un Spaniol 1 şi jumătate, 1 Rus 1 livră, un Mexican 2. Dar un Român?

Invitare la abonament.

Cu nr. acesta începându-se anul 1891, rugăm pe toţi cei cari vreu să ne dea spriginul şi 'n anul 1892 să binevoescă a-şi innoi abonamentele de timpuriu.

Familia are destui abonaţi pentru asigurarea existenţei sale; ceea ce inse ne incurcă este, că mulţi nu pot să se reguleze. Deci fiind că noi n'avem alte fonduri de ajutore, decât abonamentele: ne rugăm de toţi cei cari vreu să aibă fôia noastră, să ráfuescă abonamentul inainte, cum se plătesce şi la foile străine. Atunci nu numai vom scăpá de greutăţi, dar totodată vor fi in stare să introducem şi imbunătăţiri.

Spriginiţi, afară de cei peste 50 de colaboratori de pân' acuma, încă şi de alţii noi, vom stărui să fim şi 'n al doile pátrar de secol un organ al familiilor române mai culte.

Favoruri pentru abonaţi. Abonaţii noştri îşi pot comandá la noi următoarele scrieri de Iosif Vulcan, cu preturi fôrte reduse: »Ranele Naţiunii«, roman in 3 tomuri, in loc de 3 fl., cu 1 fl.; »Novele«, tomul III, in loc de 1 fl. cu 50 cr.; »Mirésa pentru mirésă«, comedie in 3 acte, in loc de 1 fl., cu 25 cr.; »Lira mea« poesii noue, ediţiune poporală, in loc de 1 fl., cu 60 cr.; »Dela sate« novele şi schiţe, in loc de

70 cr. cu 40 cr.; »De unde nu este rentórcere«, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, in loc de 1 fl. cu 25 cr. Tóte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate deodată, costă 2 fl.

Asemene se ofere şi portretul dlui Ioan Brătian in loc de 1 fl., cu 25 cr.; portretul reginei României in costum naţional, in ediţiune de luc 25 cr., in ediţiune poporală 10 cr.

Ca dar pentru dame recomandăm »Lira mea«, poesii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 côle, ediţiune de luc 3 fl.

Din scrierile: Slavul Amurului, Poesii, Panteonul Român, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Redacţiunea »Familiei.«

PROBLEMĂ.

De Cornelia Pop.

Y ajunge, cu o sumă de bani in posunariu, la un pod; trecând podul, se duplică acea sumă. Voind a trece inapoi, trebuie să plătescă 1 fl. şi i mai rămâne un rest órecare. Acum trece a doua óră podul şi ér se duplică restul; trecând a doua óră inapoi, ér plătesce 1 fl. şi ér i rămâne un rest. Acum trece a treia óră podul, când érá i se duplică restul. Venind a treia óră inapoi érá plătesce 1 fl. şi nu mai rămâne nimica. Se intrébă că ce sumă a avut Y.

Terminul de deslegare e 15 februarie. Ca totdeuna şi de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea logogrifului din nr. 49:

Andrei
Naturalist
Dafin
Radu-Negru
Efrem
In
Mai
Ud
Roma
Emilian
Sara
Iosif
Amar
Nero

Literele iniţiale, cetite de sus in jos, dau numele: »Andrei Muresian«, — cele finale, cetite de jos in sus: »Orfana din munti.«

Deslegare bună primirăm dela dómnele şi domnişórele: Amalia Popescu, Iosefina Crişan, Mariţi Simţion, Maria Petrovici n. Roman, Lucreţia Cutera, Mărióra Petruţ, Aurelia Gogonea, Iulia Rusu, Eufrosina Popovici şi dela dnii I. M. Ritişorean, Emilian Micu.

Premiul l'a dobândit dşóra Mărióra Petruţ in Şepreuş.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin.	Botezului Domnului	Ev. dela Mateiu c. 3.	res. ap.
Duminecă	6(7) Bot. Dlu	18 Prisca	7 47 4 31
Luni	7 S. Ioan Botez.	19 Canut	7 46 4 32
Mardi	8 Preacuv. Georgie	20 Fab şi Seb.	7 46 4 32
Mercuri	9 Mart. Poliectu	21 Agnes	7 45 4 33
Joi	10 Parintele Grigorie	22 Vicentia	7 45 4 35
Vineri	11 Cuv. Teodosie	23 Logod. Mariei	7 43 4 37
Sâmbătă	12 Martira Tatiana	24 Timoteu	7 42 4 39

Proprietar, redactor răspundător şi editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.